

Igen is, meg nem is

Alig van – ha van egyáltalán – olyan parlamenti ügy, törvényjavaslat, amely oly hosszú ideig vezetne a napilapok képzeletbeli slágerlistáján, amely annyi interjút, elleninterjút, újságírói publicisztikát, riportot eredményezett volna, s amely annyi találgatásra, suttogó híresztelésre adott volna okot, ürügyet, mint a népies nevén III/III-as ügy, s a megoldásának szándékával született különböző parlamenti javaslatok. ^Aban pedig szinte biztos vagyok, hogy nincs zseni demokratáink alig négy éves történetének olyan mozzanata, amelynek jelentőségét illetően az újságírók (a publikációk számában mérhető) megítélése oly távol volna a közvélekedéstől, mint ez esetben az tapasztalható. Különleges az ügy a tekintetben is, hogy a különböző politikai erők álláspontjában elég nagy változások voltak tettenérhetők.

A nyitányt az úgynevezett Végvári-ügy jelentette. Az SZDSZ és a Fidesz kitalált – az MDF az orrát húzta, manipulációt gyanított. Majd a Végvári-ügy lendületével (már a parlamentben!) az SZDSZ benyújtotta a Demszky-Hack-féle törvényjavaslatot – a kormánytöbbség az orrát húzta, s napi-

rendre vette ugyan a javaslatot, hogy aztán szépen elfektesse. Nyolc hónappal később a kormány benyújtotta saját javaslatát, amely azonban hosszas agónia után ki-múlt a parlamenti vitában. S már – immár több, mint három évvel a Demszky-Hack-féle javaslat benyújtása után, fél évvel a választások előtt – ott tartunk, hogy szinte bizonyosra vehető: lesz az ügyben parlamenti döntés, megszületik az „egyes fontos tisztségeket betöltő személyek ellenör-

küli forradalom dilemmái ezek. Vajon szabad-e macerálni a kisembert, a piti besűgöt, miközben tudomásul vesszük, hogy a jelentéseiket az utolsó pillanatig olvasgató legfőbb főnökeik háborítatlanul üldögélhetnek a parlamenti széksorokban? De vajon tudomásul vehetjük-e például azt, hogy ma esetleg a bírói pulpitusról igazságot hirdet, a szószékről erkölcsöt prédikál az, aki tegnap még az igazságtalanság és erkölcstelenség rendjének építményében

után maradó, a politikai szereplők múltját érintő gyanú, avagy az eljárás szűrőjén esetleg fennmaradtak, a sarokba szorultak előremenekülésként alkalmazandó szitok-átok áradata, a szűrőn fenn nem akadtak rágalomkampánya?

Van-e, lehetséges-e egyáltalán olyan megoldás, amely egyszerre elégítené ki a morális szempontokat, az igazságosság követelményét; a politikai szempontokat, a stabilitás igényét; a jogi szempontokat, a jogállami normáknak való megfelelést és a végrehajthatóság iránti igényt; valamint a nemzetbiztonsági szempontokat, a biztonsági szolgálatok biztonság iránti igényt; s azt az igényt, hogy az államélet fontos pozícióiba ne kerülhessenek olyanok, akik múltjuk sötét foltjai miatt zsarolhatók?

Szerintem nincs, és a kormány tudja ezt. Ezért – a mesebeli molnárlányhoz hasonlóan, aki vitt is ajándékot Mátyás királynak, meg nem is – csinált is törvényt, meg nem is. Írásban szépen felmondta a leckét saját frakciójának és szavazóinak; van itt minden és mindenki – képviselők, polgármesterek, újságírók, egyházférfiak; bírálóbizottság, jogorvoslat és így tovább. Csakhogy a kijelölt

Nevezhetnénk hát bátran lex Hornnak is az előterjesztést, ha szándékunkban állna népszerűsíteni az MSZP pártelnökét. (Nem áll.)

zéséről” szóló törvény. S nem kell különösebb tehetség annak megjóslásához sem, hogy a túlhordott kicsike előreláthatólag több sebből vérezve, genetikai hibákkal terheltén jön majd a világra, s többen biztosra veszik azt is, hogy rövid élet vár rá: vagy a végrehajtásba hal bele, vagy az Alkotmánybíróság segíti át a túlvilágra.

A problémával együtt dilemmák sorozata vetődik fel, amelyeket a törvényjavaslat nem tud megoldani – mert talán nem is lehet megoldani őket. A forradalom nél-

volt-tégla? Van-e itt igazság, s dolga-e az „igazságtétel” a törvényhozóknak? Lehete jogállamban *utólag* az „önkéntes” hivatalvesztés vagy a nyilvános megbélyegzés jogiasított erkölcsi szankciójával büntetni olyan cselekedeteket, melyek az elkövetés korjogszertiek, mi több, az adott rendszer normái szerint „erkölcsösek” voltak? Lehete bizonyosságot szerezni ma már arról, hogy ki mit tett *ténylegesen* esetleg évtizedekkel ezelőtt? Mi járhatja le inkább a parlamentarizmust: az ügy eltemetése

három bíró feltehetőleg nemhogy a választási kampányig, de nyugdíjazásukig sem végez az ellenőrzéssel, hogy a Fővárosi Bíróság előtt az ennek kapcsán meginduló perekről most ne is beszéljünk. Csakhogy a javaslat szerint nem csupán besűgónak kell lennie valakinek ahhoz, hogy a szűrőn fennakadjon, nem csupán saját kezűleg írt nyilatkozatot, jelentést kell bizonyítékul feladni róla, nem csupán „illetményt, prémiumot, illetőleg kezdvezményt” kellett kapnia – hanem még annak bizonyításával is meg kellene bírkózni, hogy az illető tevékenységével „másnak hátrányt okozott”. Csakhogy a végrehajtásához szükséges pénzt majd a *következő* költségvetési törvényben kell előteremteni.

De vajon miért van szüksége a kormánynak egy ilyen törvényre? Amelybe eleve be vannak építve a végrehajtás fékjei. Amelynek alapjául egy olyan nyilvántartás szolgál, amelyet 1989 decemberében részben megsemmisítettek. Miért kell ez a törvény egy olyan kormánynak, amelyről ma már kevesen hiszik el, hogy az elmúlt három évben nem manipulálta az ügynök-dossziékat?

A válaszhoz a kulcs a javaslat első szakaszának c) pontjában rejlik, amely miatt kormánypartí képviselők közönségesen csak „pufajkástörvénynek” nevezik az előterjesztést. Ugyanis szemben azzal, hogy ki volt ügynök, a ki volt pufajkás kérdése egyértelműen megválaszolható: Horn Gyula. Nevezhetnénk hát bátran lex Hornnak is az előterjesztést, ha szándékunkban állna népszerűsíteni az MSZP pártelnökét. (Nem áll.) Vagyis: nem a törvényre van szükség. Nem számít, hogy azt esetleg nem lehet végrehajtani, csak az számít, hogy az ügyről lehessen a nyilvánosság előtt beszélni, megpróbálva beleszűrni a választók fejébe, hogy *pufajkásnak lenni rossz dolog*.

Hogy a jog erre való-e – kétséges. Hogy az ügy erkölcsi vonatkozásai megvitatásra érdemesek – kétségtelen. Hogy a törvényjavaslat rossz – kétségtelen. Hogy a módosításokkal javítható-e – kétséges. Hogy van-e jó megoldás – kétséges. Hogy ez esetben az eleve rossz megoldást is meg kell próbálni javítgatni – kétségtelen. Hogy a törvényt a parlament elfogadja – kétségtelen.

Hogy milyen arányban – az még előttem is kétséges.

Kövér László országgyűlési képviselő.